

ogfaa, at de ville erkjende, at der er nogen Betydning i det Standpunkt, hvorpaa jeg stiller mig. Jeg troer, at det christelige Liv og Menighedslivet tidligere er sammet paa Grund af den for meget tvingende Statsforsorg, der har indvirket paa det i Aarhundreder. Men vi ere nu i en Tid, hvor der fra Statens Side og gennem den lovgivende Magt gjøres Meget, for at Oplysningen kan komme almindeligere frem. Og er det Tilfældet, at der i Menighederne udvikler sig et friere og sundere Troeskiv, da mener jeg, at vi skulle see at lade det udvikle sig paa en naturlig Maade og ikke tvinge det ind. Min Mening er, at Tiden ikke er kommen til at indføre tvingende Foranstaltninger, men at vi skulle see det lidt an, inden vi give Repræsentationer trindt om i Landet en Myndighed, som vi ikke kunne tage tilbage.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det er i en lang Række af Aar, at jeg har hølet med Kirkeforfatnings-spørgsmaal, og i en lang Række af Aar, at jeg har hølet med Landets politiske Forfatning. Jeg skal ikke vige tilbage for nogen Afstemning i min Stræben for det, jeg anseer for Grundlovens Bydende. Jeg skal fremdeles, hvorledes dette Lovudkast's Skjæbne end maatte blive, fastholde det, der efter min Overbeviisning er Grundlovens klare og simple Ord. Jeg troer, at man kan bruge nok saa megen Kunst for at forklare de Ord ud af Grundloven; de blive dog staaende der med deres Betydning, og hvis man vil give Folketirken en Forfatning, saa maa Enhver, der ærligt og redeligt vil strebe at opfylde Grundlovens Bydende, understøtte de forberedende Skridt, hvorved man arbejder hen til at slaffe Folketirken en Forfatning. Dersom man giver de Vaaben fra sig, der ere nedlagte i Grundlovens saakaldte Løsteparagrapher, mister man ikke Videt. Dersom det skal staae hen som noget Løst, man kan gjøre og lade være at gjøre, da huff paa, at det gjælder ikke blot denne Paragraph men mange andre Paragrapher i Grundloven, hvis Opfyldelse maa skee ligger mange af Dem; min Herrer, mere paa Hjerte end denne. Ved at stemme imod denne Lov, der er det første Skridt til at indfri Grundlovens Løfte, svække De alle de Pa-

ragraper i Grundloven, hvori der er nedlagt Grundsetninger for fremtidig Ordning af vore Forhold. Hvad De gjøre gjældende med Hensyn til denne Paragraph, ville Andre gjøre gjældende med Hensyn til andre Paragrapher. Og istedetfor at der skulde være nedlagt i disse Paragrapher en spirende Kraft, ville de staae som døde Bogstaver. See Dem derfor vel for, mine Herrer, inden De ved Deres Afstemning stemme imod, at Grundlovens Bydende skal faae Betydning gennem Lovgivningen. Der er nu gaaet mere end 11 Aar, siden Grundloven er bleven vedtagen, og dette er det første Skridt med Hensyn til denne Paragraph. Jeg skal derfor paa ingen Maade vige tilbage fra den Overbeviisning, at jeg anseer dette Lovudkast som en Begyndelse til at indfri det i Grundloven givne Løfte; men samtidigt dermed skal jeg villigt indrømme, at min Stilling til Kirkeforfatningsagen er bleven lidt anderledes ved de her i Thinget stedfundne Afstemninger. Den ærede Rigsdagsmand, som af Frygt for at medvirke til Indførelsen af det i Grundloven nedlagte Paabud vilde stemme imod Loven, anførte et Forslag, der var kommen fra mig med forskjellige andre ærede Herrer. Han kunde have anført et langt kraftigere Beviis for, hvad min Mening var i denne Henseende. Han kunde have anført det Udcast, som jeg issef udarbejdede, og som jo er kjendt i en vid Kreds. Der er et stort og vigtigt Spørgsmaal, nemlig Kirkens oekonomiske Forholds Ordning, og jeg havde anseet det for ønskeligt, at disses Ordning kunde blive udfat, til Kirken havde faaet sit Organ. Det forekommer mig at være rimeligt, at dette Organ sit Indflydelse derpaa. Men i Mellemtiden maatte jeg indskrænke mig til saadanne forberedende Skridt, som kunde vise, at det var Regeringens Agt at gaae alvorlig ind paa disse Spørgsmaal. Disse forberedende Skridt ere imidlertid af dette Thing stemte ud af en Lov, der blev forelagt Thinget. Jeg kan altsaa ikke i Mellemtiden gjøre saadanne forberedende Skridt. Jeg tvinges ind paa Reformerne, inden jeg kan vente at faae bragt tilveie et saadant Organ for Folketirken, som jeg maa ansee for ønskeligt. Naar jeg saaledes tvinges ind paa denne Reform derved, at det er blevet mig formeent